

Psalm 45

De bruiloft van koning Josafat als voorafbeelding van de bruiloft van het Lam

Dr. Sidney Greidanus beschrijft in zijn boek *The Modern Preacher and the Ancient Text* (1988) drie niveaus van interpretatie van Bijbelteksten:

1. Literaire interpretatie: Wat is de boodschap van de tekst in zijn huidige vorm?
2. Historische interpretatie: Welke plaats heeft deze tekst in de heilsgeschiedenis?
3. Theologische interpretatie: Wat is de boodschap van de tekst vandaag voor ons?

Het is al heel lang geleden dat ik dit belangrijke boek gelezen heb, maar voor deze inleiding heb ik hem weer onder het stof vandaan gehaald. Het voordeel van een Psalm is dat het een mooi afgerond geheel is en dat maakt het gemakkelijker om methodisch te werk te gaan. Toch bleek het nog een heel gezwog om de methode van Greidanus op deze Psalm toe te passen.

1. Literaire interpretatie: Wat een koning!

Bij de literaire interpretatie laten we de tekst voor zichzelf spreken. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Volgens Greidanus moeten we hierbij thema's formuleren. Zo'n thema moet iets zeggen. Het moet een bewering zijn die de kern raakt. Maar hoe vind je nu zo'n thema? Dat kan bijvoorbeeld door te letten op veel voorkomende termen in de Psalm. Iets dat vaak herhaald wordt, is kennelijk belangrijk. Het kan ook door te zoeken naar concentrische structuren in de Psalm. Bij zo'n concentrische structuur zijn de delen van de tekst als het ware gespiegeld om een bepaald punt: het centrum ofwel de kern.¹ Psalm 45 heeft een concentrische structuur van de vorm A B C B' A':

A Deze koning moet beslist bezongen worden

1 Voor de koorleider. Op de wijs van De lilies. Van de Korachieten, een kunstig lied. Een liefdeslied.

2 In mijn hart wellen de juiste woorden op,
mijn gedicht spreek ik uit voor de koning,
mijn tong is de stift van een vaardige schrijver.

3 U bent de mooiste van alle mensen
en lieflijkheid vloeit van uw lippen –
God heeft u voor altijd gezegend.

B Oproep aan de koning: Strijd voor gerechtigheid

4 Gord uw zwaard aan de heup, o held,
het teken van uw majesteit en glorie.

5 Treed op in uw glorie en begin de strijd
voor waarheid, deemoed en recht.
Laat uw hand geduchte daden verrichten.

6 Uw pijlen zijn gescherpt en treffen
de vijanden van de koning in het hart.
Volken vallen dood voor u neer.

C Deze gezalfde koning is met niemand te vergelijken

7 Uw troon is voor eeuwig en altijd, o god,
de scepter van het recht is uw koningsscepter,

8 u hebt gerechtigheid lief en haat het kwaad.
Daarom heeft God, uw God, u gezalft
met vreugdeolie, als geen van uw gelijken.

9 Uw gewaden geuren naar mirre, aloë en kaneel,
muziek die u verblijdt, klinkt uit ivoren paleizen,

10 juwelen sieren de dochters van koningen,
rechts van u staat de koningin, getooid met goud uit Ofir.

¹ Zie hierover uitvoeriger paragraaf 1.5.1 in www.welleweerd.net/openbaring/Openbaring.pdf.

B' Oproep aan de bruid: Geef je over aan de koning

- 11 Luister, dochter, zie en hoor,
vergeet uw volk en het huis van uw vader.
12 Begeert de koning uw schoonheid,
buig voor hem, hij is uw heer.
13 Dochter van Tyrus, met geschenken
zoeken de rijksten van het volk uw gunst.
14 Stralend wacht de koningsdochter binnen,
van goudbrokaat is haar mantel.
15 Een kleurige stoet brengt haar naar de koning,
in haar gevolg de meisjes, haar vriendinnen.
Zij worden naar hem toe gebracht;
16 begeleid door gejuich en vreugdezang
gaan zij het paleis van de koning binnen.

A' Deze koning moet eeuwig bezongen worden

- 17 Uw zonen volgen uw voorouders op,
u laat hen heersen over heel het land.
18 Ik zal uw naam bezingen, geslacht na geslacht,
alle volken zullen u prijzen, eeuwig en altijd.

Maar wat is nu het hoofdthema van deze Psalm? Wat onderscheidt deze Psalm van andere Psalmen?
Is het niet dit: *Bij Gods gezalfde koning hoort een schitterende en toegewijde bruid?*

2. Historische interpretatie: Wie is toch deze koning?

Maar wie is deze koning? Het lied is kennelijk gedicht ter gelegenheid van de bruiloft van een goede koning uit het geslacht van David. Salomo zal het niet geweest zijn, want er staat: "Uw zonen volgen uw voorouders op". Dit kan niet van Salomo gezegd worden, want Salomo had slechts één koning als voorouder, namelijk David.

De koning was niet alleen godvrezend, maar ook heel rijk. Bij rijkdom denken we natuurlijk gelijk aan Salomo, maar er waren ook andere rijke koningen uit het geslacht van David. De Bijbel noemt hier specifiek koning Josafat (2 Kronieken 17:5) en koning Hizkia (2 Kronieken 32:27). Beiden waren vrome koningen. Maar wie van beiden was de koning voor wiens bruiloft deze Psalm werd gedicht?

De bruid wordt "dochter van Tyrus" genoemd. In 1 Koningen 5 lezen we dat Hiram, de koning van Tyrus, Salomo hielp bij de tempelbouw. "En er was vrede tussen Hiram en Salomo, en die beiden sloten een *verbond*" (1 Koningen 5: 12). Hiram noemde Salomo "mijn *broeder*" (1 Koningen 9:13). Dit broederverbond hield kennelijk lang stand. In Amos 1:9-10 zegt God: "Om drie overtredingen van Tyrus, ja om vier, zal Ik het niet herroepen. Omdat zij een gehele bevolking aan Edom hebben uitgeleverd en aan geen *broederbond* hebben gedacht, zal Ik vuur werpen binnen de muur van Tyrus, zodat het zijn burchten verteert." Amos vermeldt hier dat de Tyriërs het broederverbond dat Hiram en Salomo gesloten hadden, schandelijk hadden verbroken doordat ze de bevolking van Juda aan Edom hadden uitgeleverd. Daarmee valt Hizkia, die na Amos leefde, af als de koning waar Psalm 45 over spreekt. Blijft over koning Josafat. Zijn huwelijk met een Tyrische prinses past goed in die tijd, waarin koning Achab met de Sidonische prinses Izebel trouwde.

Josafat was een godvrezende en goede koning. Hij verwijderde de hoogten en de gewijde palen uit Juda en liet de levieten en de priesters het volk de wet van God onderwijzen (2 Kronieken 17). Ook regelde hij de rechtspraak in Israël (2 Kronieken 19:4-20) en behaalde hij met Gods hulp een grote overwinning op de Moabieten en de Ammonieten (2 Kronieken 20). Josafat maakte echter één belangrijke fout. Hij was bevriend met de goddeloze koning Achab en liet zijn zoon Joram met een

dochter van Achab trouwen. Dit had tot gevolg dat bijna geheel het Davidische koningshuis werd uitgeroeid.

Josafat had zeven zonen. Aan zijn zoon Joram gaf hij het koningschap, aan zijn andere zonen vestingsteden. Het is mogelijk dat Josafat hierbij Psalm 45:17 voor ogen had: "Uw zonen volgen uw voorouders op, u laat hen heersen over heel het land." Zijn zoon Joram had echter heel wat anders voor ogen. Toen hij eenmaal koning geworden was, liet hij zijn broers doden. Als straf voor zijn goddeloze regering liet God Jorams zonen en vrouwen wegvoeren en doden. Alleen zijn jongste zoon bleef over. Die werd later door Jehu gedood. Vervolgens roeide Jorams weduwe, Athalia, heel het koninklijk geslacht van het huis Juda uit. Alleen de kleine Joas bleef gespaard.

Uiteindelijk laat de geschiedenis van koning Josafat ons ontgoocheld achter. Wat is er van het slot van Psalm 45 terechtgekomen? Is deze Psalm niet te groot voor koning Josafat?

3. Theologische interpretatie: Deze koning is onze koning

In 1 Korintiërs 10 schrijft de apostel Paulus: "Deze gebeurtenissen zijn ons ten voorbeeld geschied ... Dit is hun overkomen tot een voorbeeld en het is opgetekend ter waarschuwing voor ons" (vers 6 en 11). De droeve lotgevallen van Israël in de woestijn waren een *voorafbeelding* van wat de kerk bij ongehoorzaamheid zou overkomen. *Voorafbeelding* wil zeggen dat een in de Bijbel beschreven of geprofeteerde gebeurtenis van tevoren afbeeldt wat onder het nieuwe verbond zou gebeuren.² De oorsprong van deze manier van lezen van het Oude Testament ligt niet bij Paulus, maar bij de Here Jezus: "O onverstandigen en tragen van hart, dat gij niet gelooft alles wat de profeten gesproken hebben! Moest de Christus dit niet lijden om in zijn heerlijkheid in te gaan? En Hij begon bij Mozes en bij al de profeten en legde hun uit wat in al de Schriften op Hem betrekking had." (Lucas 24:25-27).

Uit de brief aan de Hebreëen weten we 100% zeker dat dit ook voor Psalm 45 geldt. In Hebr. 1:8-9 wordt Psalm 45:7-8 ondubbelzinnig op de Here Jezus betrokken. In Efeziërs 4:22-33 vergelijkt Paulus de verhouding tussen man en vrouw in het huwelijk met de verhouding tussen Christus en de gemeente. In het boek Openbaring wordt deze lijn doorgetrokken als daar gesproken wordt over de bruiloft van het Lam (Openbaring 19:6-9) en het nieuwe Jeruzalem getypeerd wordt als "een bruid die voor haar man versierd is" en "de bruid, de vrouw van het Lam" genoemd wordt (Openbaring 21:2, 9). Maar er zijn meer plaatsen in het boek Openbaring die aan Psalm 45 doen denken. Zo wordt Psalm 45:18 vervuld in Openbaring 5, waar we onder meer lezen: "Hem die op de troon gezeten is, en het Lam zij de lof en de eer en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden." (vers 13, zie ook vers 9-12). En Psalm 45:4-6 doet sterk denken aan het visioen van Openbaring 19:11-21. "Hij velt vonnis en voert oorlog in gerechtigheid" (vers 11). En zo zijn er misschien nog wel meer parallellen.

Maar laten we vooral de oproep aan de bruid niet vergeten: "buig voor hem, hij is uw heer". Ik moet hierbij weer denken aan wat we in Openbaring 5 zien gebeuren. De lof voor het Lam gaat die voor koning Josafat verre te boven: De Zoon wordt samen met de Vader aanbeden en verheerlijkt. Die lof en aanbidding moet ons leven beheersen:

Voor U wil ik mij buigen, U wil ik aanbidden, U wil ik erkennen als mijn Heer. (Opwekking 595)

Albert Welleweerd

² Zie hierover uitvoeriger www.welleweerd.net/ingezonden/Melito.htm.